

הוראת קח"ר: התנדבות חיילי צה"ל בקהילה

מעודכן למרץ 2021, אדר ה'תשפ"א א.א.

מטרות המסמך:

1. להציג את מדיניות קח"ר להתנדבות חיילי צה"ל בקהילה.
2. לקבוע כללים ונהלים לפעילות התנדבותית של יחידות צה"ל בקהילה.

ב. כללי:

1. לפעילות התנדבות של חיילי צה"ל יש ערך רב לחיזוק הקשר עם הקהילה: לעידוד האחריות החברתית של חיילי ומפקדי צה"ל ולחינוך למעורבות ותרומה לחברה.
2. צה"ל כגוף ממלכתי מבקש שפעילויות אלו יבוצעו באופן סדור ומבוקר על מנת שגם סוג פעולה זה יביא לידי ביטוי את הנורמות המצופות מחיילי ומפקדי צה"ל.
3. ניתן לקיים פעילות התנדבות בקהילה רק בארגון או מוסד שאושרו מראש ע"י קח"ר, ברשימה המפורסמת באתר התנדבות בקהילה בפורטל חיל החינוך

והנוער.

4. במידה ויש רצון לקיים התנדבות במוסד שלא קיים ברשימה יש למלא את טופס "בקשה לצירוף מוסד" ולשלוח אותו לאישור לממונה התנדבות בקהילה במפקדת קצין חינוך ונוער ראשי-מדור תורה והסברה.

ג. מטרות התנדבות צה"ל בקהילה:

1. עשייה שתכליתה להטיב, לתרום ולסייע לחברה האזרחית במרחבי העשייה שמחוץ למשימת הביטחון השגרתית של צה"ל.

2. העצמת דמותו הערכית של צה"ל ומשרתיו המציבה את התרומה והאחריות למען החברה כערך מרכזי.

ד. משמעות ההתנדבות בקהילה של חיילי ומפקדי צה"ל:

1. מהקמתו פעל צבא ההגנה לישראל במשימות לאומיות שמטרתן תרומה לחברה הישראלית, מתוך הבנה כי משימת ביטחון המדינה אינה מסתיימת במשימת ההגנה הפיזית ומתבטאת גם בחיזוק חוסנה הפנימי.
2. דמותו של צה"ל כצבא עם ממלכתי, הבא מן העם - למען העם, מתבטאת במרחב המפגש עם החברה הישראלית. השירות בצה"ל הינו תרומה מתמדת לחוסנה של מדינת ישראל ובמסגרתו חיילי ומפקדי צה"ל פועלים יומם ולילה למען אזרחי המדינה בהגנה ושמירה על ביטחונם.
3. לצד משימה ההגנה הנובעת מיעודו של צה"ל נרתמים משרתיו לעשייה נוספת, המחזקת את הקשר בין אזרחי המדינה לחיילי ולמפקדי צה"ל באמצעות התנדבות בקהילה. ההתנדבות בקהילה יכולה להתממש בדרכים מגוונות: סיוע לנזקקים, מפגש עם שורדי שואה, הושטת יד לחקלאים ועזרה לאוכלוסיות שונות ומגוונות המתמודדות יום-יום עם מוגבלויות וצרכים מיוחדים.
4. ההתנדבות בקהילה הינה תרומה ישירה לחוסנה של החברה הישראלית ולעוצמתו של צה"ל כצבא עם בהכרתו את הקבוצות השונות בחברה הישראלית באמצעות מפגש בלתי אמצעי שתכליתו עשיית חסד ותרומה לאחר.

ה. המסרים החינוכיים בהתנדבות צה"ל בקהילה:

1. אחריות: בכוחה של ההתנדבות בקהילה לטפח את תחושת המחויבות כלפי המדינה ואזרחיה. לצד העשייה הצבאית, מחויבותו של צה"ל לעשייה חברתית

מהווה חלק משמעותי בתרומתו לחוסנה של המדינה והחברה הישראלית. המפגש המתקיים

באמצעות התנדבות צה"ל בקהילה מעצים את ההיכרות עם

הקבוצות השונות בחברה הישראלית ומעצים את תחושת המחויבות של

המשרתים לתרום למען האחר.

2. שליחות: "החייל יראה בשירותו הצבאי שליחות, יהיה נכון לתרום כל שביכולתו

להגנת המדינה, אזרחיה ותושביה." (רוח צה"ל) הקשרים הנוצרים בין הקהילה

שבסביבת השירות של היחידה הצבאית לבין חיילי צה"ל מחזקים את תחושת

השייכות של החייל לחברה ולמדינה ואת ערכי השליחות והאחריות בעשייה

הצבאית למען אזרחי המדינה.

3. אהבת המולדת ונאמנות למדינה: המפגש הבלתי אמצעי המתקיים במהלך

ההתנדבות בקהילה מעמיק את ההיכרות של חיילי ומפקדי צה"ל עם חלקי

השונים של החברה הישראלית ומחזק את משמעות תפקידם בהגנת המולדת

ומעצים את מחויבותם ונאמנותם לשמירה על אזרחיה המדינה ותושביה.

4. צה"ל צבא עם ממלכתי: "רוח צה"ל" מהווה את הקוד הערכי המוביל את

המשרתים בו בסדיר ובמילואים. התנדבות בקהילה, תוך שמירה על עקרון

היצוגיות וערכי רוח צה"ל, היא פעולה המאפשרת לבטא ערכים אלה בסביבה

אזרחית, כך התנדבות בקהילה מחזקת את אמון הציבור בצה"ל.

5. חיזוק הלכידות וגאווה היחידה: לכידותה של היחידה היא מקור עוצמתה.

ההתנדבות בקהילה דורשת שיתוף פעולה בעשייה למען הקהילה ובכוחה לחזק

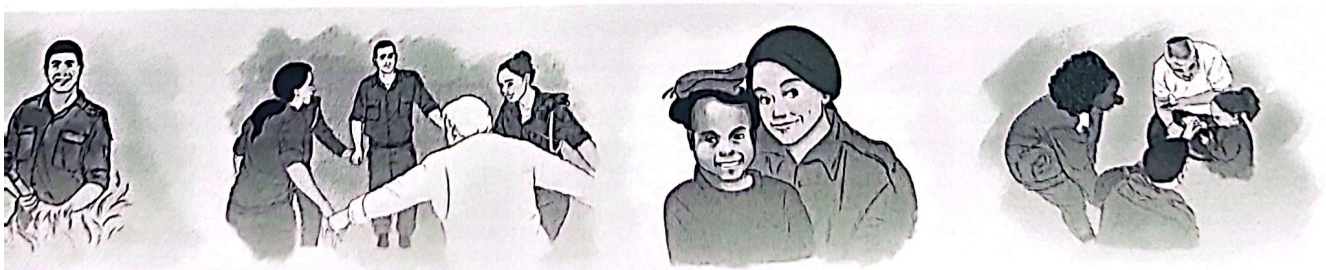
את לכידות המסגרת ולהעצים את גאווה יחידה משום הפעולה המשותפת למען

החברה.

1. הגדרות ב הנחיה זו:

1. "פעילות התנדבותית" או "הפעילות" - פעילות שעיקרה תרומה לחברה במרחבי עשייה מגוונים באופן חד פעמי או רב פעמי המתבצעת בשיתוף גו רמים אזרחיים ע"י משרתים בשירות סדיר, בהתאם להנחיה זו.
2. "מפקד מאשר" - קצין בדרגת סא"ל ביחידה.
3. "קצין חינוך סמכות" - רמ"ד חינוך פיקוד/זרו ע/חיל בדרגת רס"ן.
4. "פעילות ר ב-פעמית" - פעילות התנדבותית המתבצעת יותר מ- 3 פעמים בשנה באותו מוסד/ארגון אזרחי.
5. "פעילות חד פעמית" - פעילות התנדבותית המתוכננת להתבצע פעם אחת במהלך אותה שנה.
6. "ממונה התנדבות בקהילה" - גורם מקצועי במערך החינוך במפקדת קצין החינוך והנוער הראשי, המהווה סמכות מקצועית למימוש מדיניות קח"ר בנושא, הינו סמכות המאשרת ומנחה לנושא.
7. "אחראי פעילות בקהילה ביחידה" - סגל החינוך/גורם אחר אשר מונה ע"י מפקד היחידה לעסוק בנושא ביחידתו.
8. "גוף אזרחי" - גורם מאושר להתנדבות בקהילה.
9. "אמצעים צבאיים" - לצורך הנחיה זו, ציוד אשר נרכש במימון תקציב צה"ל, לרבות הסעת החיילים למקום ההתנדבות.
10. "ילדי ס" - מי שלא מלאו לו 13 שני ס
11. "נוער" - אדם אשר לא מלאו לו 18 שני ס
12. "שורדי שואה" - אדם שחי באחת המדינות שנכבשו או שהיו תחת השפעה ישירה של המשטר הנאצי, במשך תקופה כלשהי, בין השנים 1933 ו- 1945, כמו כן

כוללת אוכלוסיית הניצולים אנשים שנאלצו לעזוב את מקום מגוריהם בגלל

המשטר הנאצי.

13. "קשישי ם" - אדם אשר הגיע לגיל הפרישה או שגילו 65 ומעלה.

14. "חקלאי ם" - מגדל תוצרת חקלאית, בעל מערכות ומתקנים המשמשים, כולם

בעיקרם לטיפול בתוצרת חקלאית בצורתה הטבעית, לרבות מיון, קילוף אריזה

וקירור ובעל זכויות בקרקע חקלאית.

15. "חולי ם" - אדם הסובל ממחלה או מטרומה (פציעה, כוויה, מחלה כרונית וכו')

ונזקק בשל כך לטיפול רפואי.

16. "בעלי מוגבלויות" - שיש לו מוגבלות אחת או יותר, המגבילה את תפקודו החל

מרמת תפקוד גבוהה עד רמת תפקוד נמוכה, רשימת המוגבלויות כוללת: מוגבלות שכלית

התפתחותית, נפשית, רגשית-התנהגותית, גופנית, חושית (שמיעה או ראייה), על רצף

האוטיות, לקויות למידה והפרעות קשב וריכוז, עיכוב

התפתחותי בתחום התפקודי או השפתי, מחלות ותסמונות נדירות.

17. "נזקקי ם" - אוכלוסיות הזקוקות לסיוע הנובע מגורמים שונים: עוני, קשיי הכנסה

ותעסוקה, זקנה, תפקוד לקוי של הורים או של ילדים/נוער, סיבות רפואיות

ומוגבלות, אלימות, התמכרות ועבריינות ועוד.

18. "סיכון" - הם בעלי אינטליגנציה תקינה וללא מחלת נפש פעילה, הם סובלים מ-2 קשיים לפחות מבין

אלה:

1) קשיים רגשיים - קושי ביצירת קשר ואמון, קושי בדחיית סיפוקים, דימוי עצמי נמוך,

תחושת ניכור.

2) התנהגות אסוציאלית - קושי בקבלת סמכות וחוקי מסגרת, קושי להסתגל

חברתית, בעיות התנהגות קשות, שוטטות, עזובה, אלימות, שימוש בחומרים

פסיכואקטיביים (סמים), דפוסי עבריינות והפרת חוק.
 ז. קח"ר יאשר ארגון או מוסד להתנדבות רק אם הוא עומד בקריטריונים הבאים:

1. מוסד או ארגון ללא כוונות רווח, המוכר ונתמך ע"י משרד ממשלתי ו/או רשות מקומית ושהפעילות בו מבוצעת ע"פ החוק.

2. מוסד או ארגון שאיננו בעל זיקה פוליטית ואיננו עוסק בנושא שנוי במחלוקת בחברה הישראלית.

3. מוסד או ארגון שפעילותו איננה מנוגדת למדיניות והחלטת הממשלה.

4. ההתנדבות תבוצע אך ורק במקום הפועל ע"פ החוק ועומד בדרישות בטיחות ובטחון אישי.

ח. תהליך קבלת אישור לפעילות התנדבותית ח ד - פעמי ת / רב פעמי ת / הוספת מוסד להתנדבו ת:

1. אחראי הפעילות ביחידה המבקשת לקיים את הפעילות ימלא טופס בקשה לאישור פעילות התנדבות צה"ל בקהילה (מצ"ב נספח א' להוראה זו).

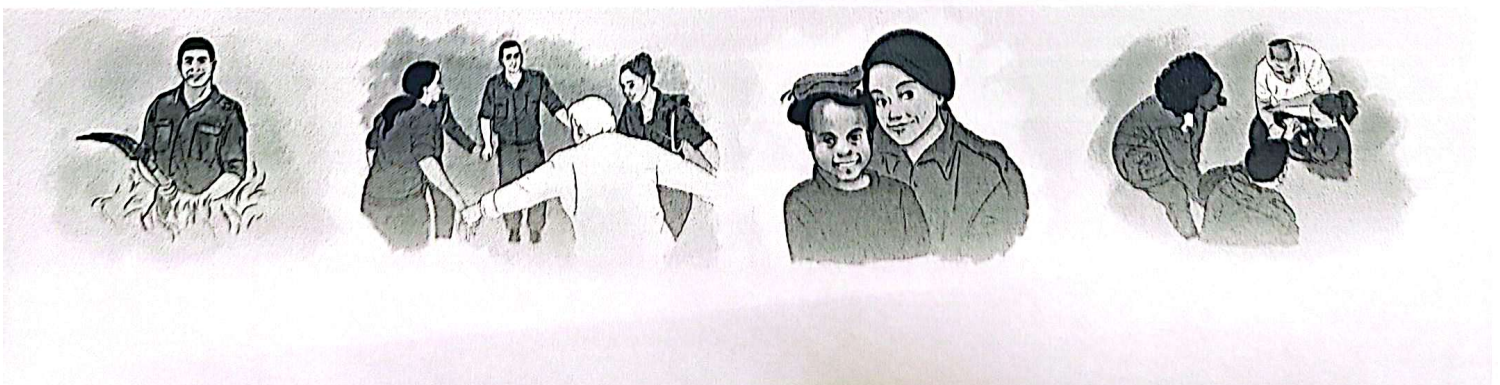
2. אחראי הפעילות ביחידה יחתים על טופס הבקשה את מפקד הפעילות ואת מפקד היחידה בדרגת סא"ל לפחות ואת סגל החינוך בסמכות.

3. פעילות התנדבותית רב פעמית תאושר לשנה קלנדרית בלבד ועל ידי קצין החינוך בסמכות. יש להחתים את קצין החינוך בסמכות ולחדש משנה לשנה את אישור ההתנדבות (מצ"ב נספח א' להוראה זו).

4. באחריות סגל החינוך בסמכות לרכז את הפעילויות המתקיימות ביחידתו המוגדרות כ"התנדבות צה"ל בקהילה" בהתאם להוראה זו.

5. הוספת מוסד להתנדבות צה"ל בקהילה: במידה והארגון בו מבקשת היחידה

להתנדב אינו נכלל ברשימת המוסדות והארגונים המאושרים לפעילות התנדבות

בקהילה בצה"ל יש להגיש בקשה לצירופו. הבקשה תועבר על ידי קצין החינוך
בסמכות (פיקוד/זרוע/חיל) אל מול הממונה על התנדבות בקהילה במקח"ר (ראו
נספח ב' - טופס להוספת ארגון/מוסד להתנדבות צה"ל בקהילה).

ט. כללים בביצוע ההתנדבות בקהילה בצ"ה" ל:

1. פעילות התנדבותית של חיילים בקהילה תעשה ללא תמורה כלשהי, כספית או
אחרת.
2. משך זמן הפעילות לא יעלה על 4 שעות שבועיות על חשבון זמן הפעילות של
היחידה כפי שמוגדר בפקודו ת. מעבר לכך, תתקיים הפעילות לאחר שעות
הפעילות. (או באישור מיוחד ממפקד היחידה).
3. חל איסור לחייב חיילים להשתתף בפעילות התנדבות בקהילה, גם אם תיערך על
חשבון שעות הפעילות.
4. הפעילות תתקיים על מדי 8 תקנים ויוצגים, למעט מקרים חריגים שיאושרו על
ידי מפקד היחידה, בדרגת סא"ל לפחות.
5. לכל פעילות יוגדר מפקד בדרגת סג"מ ומעלה. מפקד הפעילות יהיה נוכח בכל
משך הפעילות וישא באחריות לעמידה בפקודות הצבא ובדרישות הבטיחות
והאבטחה המתאימות על פי הוראות מבק"א.
6. יש לוודא כי טרם יציאת החיילים לפעילות התנדבותית בקהילה התקיים תדריך
מפקד לחיילים המשתתפים תוך שימת דגש על הנושאים הבאים:
1) יודגש למשרתים הנוטלים חלק בהתנדבות בקהילה כי הם מייצגים את
צה"ל ומצופה מהם להתנהגות ממלכתית, להפגין דוגמה אישית,
להתייחס בכבוד לכל מי שבאים עימו במגע ולשמור על הכללים

והמשמעת.

2) קיים איסור מוחלט לקיים במהלך ההתנדבות שיח העוסק במחלוקות

חברתיות או פוליטיות.

7. הפעילות תתקיים תוך הקפדה על כללי "צבא צנוע."

8. פרסום באמצעי התקשורת בדבר הפעילות יאושר על-ידי דובר צה"ל, באחריות

היחידה.

9. הפעילות תתמקד בהיבט החברתי -קהילתי כגון: פעילות בחגים ומועדים, הדרכות

בנושאים שונים, קיום פעילות תרבות, יצירה, סיוע בשיעורי בית, סיוע לילדים בעלי

קשיי למידה.

10. הפעילות תכלול שיעור בהובלת מפקד הממונה על היחידה המתנדבת/ מפקד

האחראי על פעילות ההתנדבות (לכל הפחות בדרגת סג"מ) המסביר על מהות

מקום ההתנדבות, משמעות ההתנדבות בקהילה של חיילי צה"ל ותרומת העשייה

לחוסן הלאומי (באתר התנדבות בקהילה תמצאו מערך שיעור ומצגת הדרכה

לשימושכם). יובהר כי לא תתקיים התנדבות בקהילה ללא שיעור מפקד.

11. בעת ביצוע פעילות התנדבותית הכוללת פעילות פיזית, כגון: צביעה, סיוע ושיפוץ,

באחריות היחידה לוודא כי מסגרת הפעילות עומדת בדרישות הבטיחות של צה"ל

ולבנות תיק בטיחות ונספח ניהול סיכונים בהתאם על פי הוראות מבק"א.

12. התנדבות חקלאית:

1) התנדבות במשימה חקלאית תאושר במידה והמשק בבעלות ציבורית, מלכ"ר

או ללא מטרות רווח. לא תתבצע התנדבות בקהילה במשק שפועל למטרות

פרטיות או מסחריות.

2) יש לאשר התנדבויות לצורך חקלאי באופן פרטני במידה והמשק או הארגון אינו מאושר ברשימת ההתנדבויות הכללית.

13. פעילות וחלוקת מזון תאושר במידה ועומדת בתנאים הבאים:

1) התקבל אישור בכתב של קצין / ממונה הבטיחות היחידתי לפעילות ומתקיים

פיקוח במהלך הפעילות.

2) מוצרי המזון האזרחיים אשר יחולקו יהיו ללא חסויות פרטיות.

3) מוצרי המזון הם יבשים וסגורים.

14. איסוף תרומות ביחידה:

במהלך פעילות ההתנדבות בקהילה חל איסור על שימוש באמצעים מתקציב

צה"ל ו/או על חשבון החיילים למעט איסוף מוצרים לתרומה תחת התנאים

הבאים:

1) ניתן אישור מפקד ליוזמה.

2) התרומה תהיה על בסיס רצון חופשי ואישי בלבד.

3) תיבות האיסוף יוצבו במקום שבו לא ניתן יהיה לראות מי תרם פריטים ומי לא,

ובאופן שלא יפעיל לחץ חברתי על החיילים לתרום מעבר לרצונם וליכולתם.

4) ניתן להעביר את התרומות רק לארגונים או לעמותות חסד מאורגנים ומוכרים.

5) יאספו רק פריטי מזון יבשים וסגורים.

15. הופעת להקה צבאית: הופעת להקה צבאית כחלק מהפעילות מול גורמים

אזרחיים תאושר בכפוף לאישור ההקצאה ע-לידי חיל החינוך והנוער/ זרוע/ פיקוד

ומותנית באישור דובר צה"ל, קבלת האישור הינה באחריות היחידה.

16. ביקורי אזרחים בבסיסי צה"ל: במסגרת הפעילות חלים הכללים הקבועים בפ"מ

8.0102.

17. התנדבות בקהילה בשעת חירום: פעילות ההתנדבות תועבר לבחינת הצורך

לפיקוד העורף והפעילות תתבצע עפ"י הנחיות אג"מ.

י. בקהל:

1. באחריות סגל החינוך/נציג מטעם היחידה האמון על נושא ההתנדבות בקהילה

לתדרך את המפקד האחראי על הפעילות, לוודא היכרות ומימוש הוראה זו.

2. במידה והתקיימה חריגה בהתנהלות הגופים האזרחיים אל מולם מתבצעת

ההתנדבות בקהילה - יש לעדכן את מדור תורה והסברה בתיבת הפניות במייל

הצבאי - התנדבויות Ctrl K

